

TÜRKİYE'DE SOSYOLOJİ

(İsimler - Eserler)

I

Derleyen: M. Çağatay ÖZDEMİR

ANKARA 2008

NURETTİN ŞAZİ KÖSEMİHAL

(1909 – 1972)

Hayati BEŞİRLİ*

Hayatı

Mehmet Nurettin Şazi Kösemihal, 5 Mayıs 1909 tarihinde İstanbul'da doğmuştur. Babası Prof. Dr. Mehmet Halit Şazi Kösemihal; annesi ise Ayşe Vecihe Hanımdır. Nurettin Şazi Kösemihal'in nüfus kaydındaki bilgilerinde İstanbul vilayeti, Eminönü kazası, Beyazıt nahiyesi, Kallenderhane mahallesi, Koğacılar sokak 19 numara adresine rastlanmaktadır. Söz konusu nüfus kâğıdında Nurettin Şazi Bey'in soyadı, Kösemihal olarak değil de Kösemihaloğlu'dur. Bazı kaynaklar bu ailenin Osmanlı devletinin kuruluşunda katkıda bulunan Mihaloğulları ailesinden olduğunu belirtmektedir.¹

Halit Şazi Kösemihal, Bulgaristan'ın Samakov kasabasından İstanbul'a göç eden Mabeyin kâtiplerinden Şazi Bey'in oğludur. Halit Şazi Bey, 1869'da İstanbul'da doğmuştur. İlk tahsilini kışları, Beyazıt'daki Simkeşhane Mektebinde ve yazları, Beylerbeyi'ndeki konaklarında özel hocalardan almıştır. On yaşında Galatasaray'a ve on dokuz yaşında da Askerî Tıbbiyeye başlamış, 1894 yılında pekiyi derece ile doktor yüzbaşı diplomasını almıştır. 1896'da Cemil Paşa'nın «Ameliyatı Cerrahiye» kürsüsüne muallim muavini olan Dr. Halit Şazi Kösemihal, 1898'de Kolağası rütbesi ile Beşinci Daire Sıhhat Müfettişliğine tayin olmuştur. 1907'de binbaşı olan Halit Bey, 1908'de isteği üzerine emekliye ayrılmıştır. 1901'den itibaren Paris ve Viyana'da dişçilik üzerinde ihtisas yapan Dr. Operatör Halit Şazi Bey, 1908'de "Darülfünunu Osmanî Tıp Fakültesi Eczacı ve Dişçi ve Kabile Hastabakıcı Mektepleri" kurucuları arasında yer almıştır. Halit Şazi Bey Dişçi Mektebi Muallimler Meclisi başkanlığını yürütmüştür. Dişçi mektebinin kurucusu olan Mehmet Halit Şazi Bey, ölümüne kadar da (1921) burada profesör olarak çalışmıştır (<http://www.istanbul.edu.tr/dishekimligi/tarihce.html>; Barlas, 1963:8-10).

1921 yılında ölen Halit Şazi Bey'in eşi Tıbbiyeyi Şahane Ders Nazırı ve Hıfzısıhha Müderrisi Mahmut Hakkı (Vanoğlu) Paşa'nın kızı Vecihe Hanım'dır. Çocukları sırasıyla: Şaziye, Hatemi, Nurettin ve Şadiye'dir. Profesör Mehmet Halit Şazi Kösemihal'in mezarı Eyüp Sultan aile kabristanlığındadır.

* Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi Sosyoloji Bölümü

¹ Bu bilgi, Nurettin Şazi Kösemihal'in kardeşi olan Hatemi Kösemihal'in eşi Muzaffer Kösemihal'le yapılan görüşmede doğrulanmıştır.